

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarvm Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

De diuersis legibus coniugij. A

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

*Hier. ferm.
in vigilia
Pasche de
esu agni t. 4.
1. Reg. 21. b
Ioan. 6. d*

Illi autem, quod dictum est, reddere debitum non esse peccatum videtur obuiare, quod ait Hieronimus. Quicumque uxori debitum reddit, vacare non potest orationi, nec carnes agni edere. Item, Si panis propositionis ab his, qui uxores suas tetigerant, comedi non poterant: quanto magis panis, qui de celo descendit, non potest ab his, qui coniugalibus paulo ante hæserunt complexibus, violari atque contingi? non quod nuptias condemnemus, sed quod eo tempore quo carnes agni manducaturi sumus, vacare à carnalibus operibus debeamus. Hoc capitulum maxime ad ministros Ecclesiæ pertinet: videtur: quibus non licebat sacra officia celebrare atque mysteria tempore coniugalis amplexus: quo etiam præsentia Spiritus Sancti non datur. Unde idem ait, Coniugia legitima carent quidem peccato: nec tamen tempore illo quo coniugales actus geruntur præsentia Spiritus Sancti dabitur, etiam si Propheta esse videatur, qui officio generationis obsequitur.

*Conc. Iler-
dense.*

*Nicolaus
Papa I. ad
consulta
Bulgarorum.*

*32. q. 4. cap.
Recurrat
nunc parag.
hæc ita.*

Quibus temporibus non sunt celebranda nuptia.

Nec solum in opere carnali obseruanda sunt tempora, sed etiam in celebrandis nuptiis: secundum illud, Non oportet à Septuagesima vsque in Octauam Paschæ, & tribus hebdomadis ante festum S. Ioannis, & ab Aduentu Domini vsque post Epiphaniam celebrare nuptias. Quod si factum fuerit, separentur. Item, Nicolaus Papa, Nec uxorem ducere, nec coniugia facere quadragesimali tempore conuenire posse vilo modo arbitror.

DE DIVERSIS CONIUGII LEGIBVS.
DISTINCT. XXXIII.

Quæritur hic de antiquis patribus, qui plures mulieres leguntur habuisse uxores vel concubinas: utrum peccauerint? Ad quod dicimus, Pro varietate temporum varia inuenitur dispensatio conditoris. Ab exordio enim temporis inter duos tantum, Adam scilicet & Euam, inchoatum est coniugium.

iugium, Deo per os Adæ dicente, Homo adhæ-
 bit uxori suæ, & erunt duo in carne vna: & secun-
 dum inchoationis modum inter duos tantum per
 omnem successione[m] temporum contraheretur
 coniugium, si primi homines in obedientia per-
 stitissent. Post eorum, vero copulam filij & filia eor-
 um matrimonio cõiuncti sunt, sed vnus vni tan-
 tum. Ideo autem fratres sororibus tunc sunt co-
 pulati, quia non erant aliæ mulieres vel viri; qui-
 bus Adæ filij vel filia iungerentur. Primus omni-
 um Lamech duas legitur simul habuisse uxores:
 & hoc in eo arguitur, quia pro expletione carnalis
 voluptatis id fecisse perhibetur. Postea vero cum
 iam penè omnes homines falsis diis seruirent,
 paucis in cultu Dei permanentibus, consultum
 est à Deo plures in matrimonio copulare sibi: ne
 illis paucis deficientibus, cultus & notitia Dei de-
 ficeret. Vnde Abraham viuente uxore ad ancil-
 lam intrauit, & ex ea genuit; Iacob etiam liberis
 & ancillis se copulauit. Et filia Loth patre ebrio
 vsq[ue] sunt Cum enim cæteris in idololatria relictis,
 Abraham & filios eius in peculiarem populum si-
 bi Dominus elegisset, ritum multarum fœcundi-
 tate mulierum populi Dei multiplicatio quære-
 batur: quia in successione sanguinis erat successio
 religionis. Vnde etiam in lege maledicta erat ste-
 rilis, quæ non relinquebat semen super terram:
 Hinc etiam sacerdotibus coniugia decreta sunt:
 quia in successione familiae, successio est officij.
 Non ergo Abraham vel Iacob deliquit; quia præ-
 ter uxorem filios ex ancilla quæsiuit: nec illorum
 exemplo præter coniugale debitum, fœcundita-
 tem in aliqua licet alicui quærere, cum illorum
 coniugia nostrorum æquentur virginitati: & im-
 moderatus vsus cõiugij nostri temporis, turpitu-
 dinem ferè imitetur fornicationis illius tẽporis.
 De hoc Aug. sic ait, Antiquis iustis non fuit pecca-

Gen. 2. d

Gen. 4. e

Gen. 16. a

Gen. 29. e
30.

Gen. 19. a

Deut. 7. c

tum quod plurib. foeminis utebantur: nec contra naturam hoc faciebant: cum non lasciuendi causa, sed gignendi hoc facerent: nec contra morem, quia eo tempore ea fiebant: nec contra praecipuum, quia nulla lege erat prohibitum. Idem, Obicitur Laban quatuor uxores: quod quando mos erat, crimen non erat. Sic Patriarchae coniugibus excipientibus semen suum miscebantur, non concupiscentia perficienda voluptatis, sed prudentia propaganda successione: sicut Apostoli auditoribus suis admirantibus doctrinam suam condelectabantur, non auiditate consequenda laudis, sed charitate seminandae veritatis. Idem alibi: Antiquis temporibus cum adhuc salutis nostrae mysterium velaretur, iusti officio propagandi nuptias contrahebant, non victi libidine, sed ducti pietate: qui multo facilius continere possent & vellent. Utebantur tamen coniugibus, & plures vni viro habere licebat: quas castius habebat, quam nunc vnam quilibet istorum: in quibus videmus, quod secundum veniam concedit Apostolus. Habebant namque eas in opere generandi, non in morbo desiderij. Item Ambr. Dixit Sara ad Abrahamam, Ecce conclusit me Dominus ut non pariam. Intra ergo ad ancillam meam, ut filium facias ex ea: & ita factum est. Considera primum, quod Abraham ante legem Moysi, & ante Euangelium fuit. Non ergo in legem commisit Abraham, sed legem prauehit. Nondum namque interdictum videbatur. Secundo considera, quod non ardore aliquo vagae successus libidinis, non petulantis formae captus decore ancillae contubernio conjugale posthabuit thorum: sed studio quaerenda posteritatis, & propagandae sobolis. Adhuc post diluuium raritas erat humani generis, erat etiam religio. Denique & Loth sancti filiae hanc causam quaerenda posteritatis habuerunt, ne genus deficeret humanum: & ideo publici muneris gratia priuata culpam praetexit. Item Aug. Iustus quamuis cupiat

Cap. 47. lib.
22. contra
Faustum, &
48. tom. 6.

Act. 2. c.

Item de bono
conjugali,
cap. 13.

1. Cor. 7. a
Cap. 4. lib. 1.
de Abraham.

Gen. 19.

Gen. 19. d.

piat dissolui & esse cum Christo, tñ assumit alimē-
tum, non cupiditate viuēdi, sed officio consuēdi,
vt maneat quod necessarium est propter illos. Sic
misceri fœminis iure nuptiarum officiosum fuit
sanctis viris, non libidinosum. Quod n. est cib⁹ ad
salutē hominis, hoc est concubit⁹ ad salutem hu-
mani generis: & vtrūq; non est sine delectatione
carnali, quæ tñ modificata, & refrenante tempe-
rantia in vsum naturalē redacta, libido esse nō po-
test. Quod a. in sustentando vitā illicitus est cibus,
h. e. in quærenda prole fornicarius vel illicit⁹ con-
cubit⁹: & q. est in cibo licite immoderatio appeti-
tus, h. e. in coniugibus venialis ille concubitus.

Non præfertur virginitas Ioannis castitati Abrahe. **B**

Quod vero castitas virginalis non præferatur in
merito coniugali castitati Abrahæ, Aug. ostendit
inquiens. Sicut non est impar meritum patientiæ
in Petro, qui passus est, & in Ioanne, qui passus non
est: sic non est impar meritum continentis in Io-
anne qui nullas expertus est nuptias, & in Abrahâ,
qui filios genuit. Nam illius cœlibatus, & istius cō-
nubium, pro tēporum distributione Christo mili-
tauerunt: sed continētiam Ioannes in opere, Ab-
raham in solo habebat habitu: Melior est a. casti-
tas cœlibum, quam nuptiarum: quarum vnam
Abraham habebat in vsu, ambas in habitu. Castè
enim & coniugaliter vixit. Esse a. castus sine con-
iugio potuit, sed tunc non oportuit. Item Hieron.
Quis ignoret sub alta dispēsatione Dei omnes re-
tro sanctos eiusdem fuisse meriti, cuius nunc Chri-
stiani sunt? Quomodo Abraham ante placuit in
coniugio, sic nunc virgines placēt in castitate. Ser-
uiuit ille legi & tempori suo: seruiamus & nos legi
& tempori nostro, in quos fines seculorum deue-
nerunt. Ex his apparet, quod sancti Patres ante le-
gem sine peccato plures habuerunt vxores vel cō-
subinas. Eas enim nunc vxores appellat scriptura,

*In libr. 1 de
bono coniu-
gali, c. 51.*

*Hiero. lib. 2.
contra Ioui-
niam, tom. 2.*

1 Cor. 10. c.

Gen. 30. c.